

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра української мови, психології та педагогіки
Навчальний рік 2025-2026

СИЛАБУС ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

«МОВЛЕННЄВА КОМПЕТЕНТНІСТЬ ФАХІВЦЯ (СОЦІАЛЬНОГО ПРАЦІВНИКА)»

(назва освітнього компонента)

Вибірковий освітній компонент

Форма здобуття освіти _____ заочна _____
(очна; заочна; дистанційна)

Галузь знань _____ 23 «Соціальна робота» _____
(шифр і назва галузі знань)

Спеціальність _____ 231 «Соціальна робота» _____
(шифр і назва спеціальності)

Освітньо-професійна програма _____ «Соціальна робота» _____

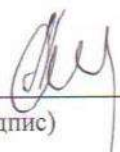
Перший (бакалаврський) рівень вищої освіти

Курс 4

Силабус освітнього компонента
розглянуто на засіданні кафедри
української мови, психології та
педагогіки

Протокол від
“29” серпня 2024 року № 1

Завідувач кафедри

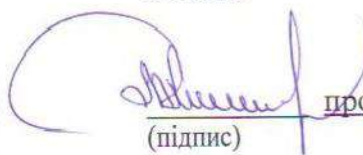

(підпис)

проф. Л. В. Фоміна
(ініціали, прізвище)

Схвалено методичною комісією
ХНМУ з проблем загальної та
природничо-наукової підготовки

Протокол від
“30” серпня 2024 року № 1

Голова

(підпис)

проф. М. С. Мирошніченко
(ініціали, прізвище)

РОЗРОБНИКИ СИЛАБУСА:

1. Фоміна Л. В., завідувачка кафедри, канд. філол. наук, професорка.
2. Калініченко О. В., доцентка кафедри, канд. філол. наук, доцентка.

ДАНІ ПРО ВИКЛАДАЧІВ, ЩО ВИКЛАДАЮТЬ ОСВІТНІЙ КОМПОНЕНТ

Фоміна Людмила Володимирівна, завідувачка кафедри української мови, психології та педагогіки, кандидатка філологічних наук, професорка.

Професійні інтереси, посилання на профайл викладача (на сайті університету, кафедри, в системі Moodle та інше): філологічні та педагогічні дослідження, інноваційні технології.

Контактний телефон: (057) 707-72-30.

Корпоративна пошта викладача: lv.fominal@kntmu.edu.ua.

Консультації: середа 10.00-15.00, ауд. кафедри української мови, психології та педагогіки.

Локація: просп. Науки, 4, кафедра української мови, психології та педагогіки

Калініченко Ольга Василівна, доцентка кафедри української мови, психології та педагогіки, кандидатка філологічних наук, доцентка.

Професійні інтереси, посилання на профайл викладача (на сайті університету, кафедри, в системі Moodle та інше): філологічні дослідження, інноваційні технології,

Контактний телефон: (057) 707-72-36.

Корпоративна пошта викладача: ov.kalinichenko@kntmu.ua.

Консультації: четвер 9.00-15.00, ауд. кафедри української мови, психології та педагогіки.

Локація просп. Науки, 4, кафедра української мови, психології та педагогіки

ВСТУП

Силабус освітнього компонента «Мовленнєва компетентність фахівця (соціального працівника)» складений відповідно до освітньо-професійної програми (далі – ОПП) «Соціальна робота» та Стандарту вищої освіти України (далі – Стандарт), перший (бакалаврський) рівень, галузі знань 23 «Соціальна робота», спеціальності 231 «Соціальна робота».

Опис освітнього компонента (анотація): соціальні, економічні перетворення в Україні не минули й систему вищої освіти. Закони України «Про освіту», «Про вищу освіту» визначили стратегію розвитку освіти в Україні, пріоритетні напрями та шляхи створення життєздатної системи безперервного навчання й виховання для досягнення високого освітнього рівня, забезпечення можливостей постійного духовного самовдосконалення особистості, формування інтелектуального та культурного потенціалу як найвищої цінності нації.

Освітній компонент спрямований на формування особистісних та фахових якостей соціального працівника, озброєного знаннями, вміннями, навичками, здатного використовувати в професійній діяльності інформаційно-комунікаційні технології, інноваційні методи управління соціальними процесами, здатного до самоосвіти, постійного оновлення наукових знань, професійної мобільності, швидкої адаптації до змін у соціальній сфері, який дотримується у своїй роботі принципів доброчесності й неупередженості, уміє вирішувати складні психологічні ситуації в соціальній сфері, чітко орієнтується в правовому полі і є конкурентоспроможним на сучасному ринку праці.

Метою вищих навчальних закладів є підготовка спеціалістів вищої кваліфікації, здатних після здобуття відповідної освіти включитися у виробничу діяльність, а також забезпечення їхнього всебічного розвитку, здатних до свідомого суспільного вибору й творчого збагачення культурного потенціалу народу. Освітній компонент «Мовленнєва компетентність фахівця (соціального працівника)» є одним зі складників цілісної системи охорони здоров'я, підготовки майбутніх фахівців.

Силабус упорядковано із застосуванням сучасних педагогічних принципів організації освітнього процесу вищої освіти.

Предметом вивчення освітнього компонента є основи сучасного професійного мовлення, професійна комунікація. Освітній компонент також охоплює культуру наукової та професійної української мови, а також формування навичок і вмінь у різних актуальних видах професійної мовленнєвої діяльності.

Міжкомпонентні зв'язки: освітній компонент «Мовленнєва компетентність фахівця (соціального працівника)» базується на основах сучасної української мови, педагогіки, теорії навчання у вищій школі, має зв'язок з такими освітніми компонентами як: «Іноземна мова за професійним спрямуванням», «Соціологія», «Латинська мова та медична термінологія», «Етика», «Українська мова (за професійним спрямуванням)».

Освітній компонент належить до основних компонентів.

Пререквізити: вивчення освітнього компонента передбачає попереднє засвоєння кредитів із сучасної української мови, латинської мови, іноземної мови.

Постреквізити: основні положення освітнього компонента мають застосовуватися при вивченні фахових освітніх компонентів.

1. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

1.1. Метою вивчення освітнього компонента є продовження формування національно-мовної особистості, комунікативних навичок майбутніх спеціалістів, студювання особливостей фахової мови.

1.2. Основними завданнями вивчення освітнього компонента є: засвоїти основоположні поняття з компонента «Мовленнєва компетентність фахівця»; усвідомити значущість державної мови в професійному спілкуванні; оволодіти основами фахової мови; опанувати норми укладання фахових текстів.

1.3. Компетентності та результати навчання, формуванню яких сприяє опанування освітнього компонента (взаємозв'язок з нормативним змістом підготовки здобувачів вищої освіти, сформульованим у термінах результатів навчання у ОПП та Стандарті).

1.3.1. Вивчення освітнього компонента забезпечує опанування здобувачами вищої освіти компетентностями:

– **інтегральні:**

Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у сфері психології, що передбачають застосування основних психологічних теорій та методів та характеризуються комплексністю і невизначеністю умов;

– **загальні:**

ЗК3. Здатність до абстрактного мислення ,аналізу та синтезу.

ЗК4. . Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК7. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК8. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій

– **спеціальні (фахові, предметні):**

ФК 16. Здатність дотримуватися етичних принципів та стандартів соціальної роботи

ФК 18. Здатність до генерування нових ідей та креативності у професійній сфері.

1.3.2. Вивчення освітнього компонента забезпечує набуття здобувачами вищої освіти наступних програмних результатів навчання:

ПРН 4. Формулювати власні обґрунтовані судження на основі аналізу соціальної проблеми

ПРН 22. Демонструвати вміння креативно вирішувати проблеми та приймати інноваційні рішення, мислити та застосовувати творчі здібності до формування принципово нових ідей

1.3.3. Вивчення компонента також формує в здобувачів вищої освіти **соціальні навички (soft skills):** комунікативність (реалізується через: метод роботи в парах та групах, метод фліппер-класу, метод кейсів, метод синектики), робота в команді (реалізується через: метод проєктів, ажурна пилка, метод «6 капелюхів», метод групових дискусій), конфлікт-менеджмент (реалізується через: метод драматизації, гейміфікацію, коло обговорення, медіацію, інтервізії), тайм-менеджмент (реалізується через: метод проєктів, тренінги, метод «Акваріум», метод SMART-цілей, метод групового планування), лідерські навички (реалізується через: робота в групах, метод проєктів та кейсів, самопрезентації, метод делегування завдань, метод зворотного зв'язку, метод коучингу, метод самоменеджменту).

Здобувач вищої освіти в період навчання набуває комунікативних навичок, розвиває лідерські здібності, навчається брати на себе відповідальність і працювати в критичних умовах, розв'язує педагогічні ситуації та конфлікти, уміє працювати в команді, управляти своїм часом, логічно й системно мислити, має креативні підходи до вирішення завдання.

2. ІНФОРМАЦІЙНИЙ ОБСЯГ ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітній ступінь, ОПП	Характеристика освітнього компонента	
		заочна форма навчання	
Кількість кредитів – 3	Галузь знань 23 «Соціальна робота»	Вибірковий	
Загальна кількість годин – 90	Спеціальність: 231 «Соціальна робота»	Рік підготовки (курс):	
		3-й	-й
		Семестр	
		5-й або 6-й	
Годин для денної форми навчання: аудиторних – 10 самостійної роботи здобувача – 80	Освітній ступінь: Бакалавр ОПП «Соціальна робота»	Лекції	
		2 год.	год.
		Практичні, семінарські	
		8 год.	год.
		Лабораторні	
		0 год.	год.
		Самостійна робота	
		80 год.	год.
Індивідуальні завдання: год.			
Вид підсумкового контролю: залік			

2.1 Опис освітнього компонента

2.2.1. Лекції

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	Методи навчання
1	Мова, мовлення в діяльності фахівця. Мовні норми в професійній діяльності. Професійна комунікація	2	Розповідь, пояснення, метод коучингу
	Усього годин	2	

2.2.2. Семінарські заняття

Не передбачено навчальним планом

2.2.3. Практичні заняття

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	Методи навчання	Форми контролю
1	Мовна, мовлення в діяльності фахівця	2	Розповідь, метод кейсів	Усне опитування
2	Мовні норми в професійній діяльності. Орфоепічні, фонетичні, орфографічні норми. Лексичні норми. Морфологічні і синтаксичні норми	2	Метод «Шість капелюхів», презентація	Фронтальне опитування
3	Професійна комунікація. Усне фахове спілкування. Публічний виступ. Презентація. Індивідуальні форми фахового спілкування. Прийом відвідувачів. Колективні форми обговорення професійних проблем. Перемовини, нарада, дискусія, дебати	2	Творчі завдання	Усне опитування
4	Підсумкове заняття	2		
	Усього годин	8		

2.2.4. Лабораторні заняття

Не передбачено навчальним планом

2.2.5. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	Методи навчання	Форми контролю
1	Спілкування і комунікація. Види, форми, функції. Етапи, засоби. Гендерні аспекти.	6	Опрацювання навчальної літератури, складання розгорнутого плану відповідей на питання теми	Усне опитування
2	Індивідуальні форми фахового спілкування. Бесіда. Співбесіда.	6	Опрацювання навчальної літератури,	Усне опитування

	Телефонна розмова. Мовний, мовленнєвий аспекти.		складання розгорнутого плану відповідей на питання теми	
3	Колективні форми обговорення професійних проблем. Інтерв'ю. Візитівка.	6	Створення мультимедійної презентації	Усне опитування
4	Найпоширеніші страхи та психологічні бар'єри при переході на українську в професійній діяльності	6	Складання розгорнутого плану відповідей на питання теми, підготовка рефератів	Творчі завдання
5	Культура мовлення та проблеми мовленнєвого етикету. Відмінність «живої мови» від літературної	6	Підготувати виступ – презентацію (тема за вибором)	Усне опитування
6	Вербальна терпимість і вербальна агресія фахівця. Продуктивні різновиди мовленнєвої діяльності фахівця	6	Складання розгорнутого плану відповідей на питання теми	Письмове опитування
7	Специфіка українського наголосу	6	Створення мультимедійної презентації	Усне опитування
8	Формування словникового запасу для комфортного спілкування	6	Складання розгорнутого плану відповідей на питання теми	Письмове опитування
9	Типові мовні помилки та способи їх уникнення	7	Створення мультимедійної презентації	Усне опитування
10	Особливості відмінкових форм та варіантності закінчень у сучасній українській мові	6	Складання розгорнутого плану відповідей на питання теми, підготовка рефератів	письмове опитування

11	Стратегії підвищення мовленнєвої компетентності фахівця	7	Індивідуальні завдання	Усне опитування
12	Структура і техніка ділового спілкування	6	Підготувати виступ – презентацію (тема за вибором)	Письмове опитування
13	Комунікативні бар'єри, їх види й способи подолання	6	Створення мультимедійної презентації	Усне опитування
	Усього годин	80		

3. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

3.1. Оцінювання успішності навчання здобувачів освіти здійснюється на підставі чинної «Інструкції з оцінювання навчальної діяльності здобувачів освіти ХНМУ».

Перерахунок середньої оцінки за поточну діяльність у багатобальну шкалу (для освітніх компонентів, що завершуються заліком)

4-бальна шкала	200-бальна шкала	4-бальна шкала	200-бальна шкала	4-бальна шкала	200-бальна шкала
5	200	4.22-4,23	169	3.45-3,46	138
4.97-4,99	199	4.19-4,21	168	3.42-3,44	137
4.95-4,96	198	4.17-4,18	167	3.4-3,41	136
4.92-4,94	197	4.14-4,16	166	3.37-3,39	135
4.9-4,91	196	4.12-4,13	165	3.35-3,36	134
4.87-4,89	195	4.09-4,11	164	3.32-3,34	133
4.85-4,86	194	4.07-4,08	163	3.3-3,31	132
4.82-4,84	193	4.04-4,06	162	3.27-3,29	131
4.8-4,81	192	4.02-4,03	161	3.25-3,26	130
4.77-4,79	191	3.99-4,01	160	3.22-3,24	129
4.75-4,76	190	3.97-3,98	159	3.2-3,21	128
4.72-4,74	189	3.94-3,96	158	3.17-3,19	127
4.7-4,71	188	3.92-3,93	157	3.15-3,16	126
4.67-4,69	187	3.89-3,91	156	3.12-3,14	125
4.65-4,66	186	3.87-3,88	155	3.1-3,11	124
4.62-4,64	185	3.84-3,86	154	3.07-3,09	123
4.6-4,61	184	3.82-3,83	153	3.05-3,06	122
4.57-4,59	183	3.79-3,81	152	3.02-3,04	121
4.54-4,56	182	3.77-3,78	151	3-3,01	120
4.52-4,53	181	3.74-3,76	150	Менше 3	Недостатньо
4.5-4,51	180	3.72-3,73	149		
4.47-4,49	179	3.7-3,71	148		
4.45-4,46	178	3.67-3,69	147		
4.42-4,44	177	3.65-3,66	146		
4.4-4,41	176	3.62-3,64	145		

4.37-4,39	175	3.6-3,61	144
4.35-4,36	174	3.57-3,59	143
4.32-4,34	173	3.55-3,56	142
4.3-4,31	172	3.52-3,54	141
4,27-4,29	171	3.5-3,51	140
4.24-4,26	170	3.47-3,49	139

3.2. Питання до заліку

1. Пряма та непряма тактики спілкування.
2. Конфлікт та мовні методи його розв'язання.
3. Основні поняття мовного впливу: комунікативні невдачі, чинники мовного впливу, комунікативна позиція, способи мовного впливу на особистість.
4. Переконливість аргументів.
5. Правила аргументації.
6. Способи аргументації.
7. Універсальні прийоми ефективної аргументації.
8. Логічні докази та емоційний вплив.
9. Логічна аргументація.
10. Різновиди логічних помилок.
11. Способи реагування на некоректну поведінку співрозмовника.
12. Техніка мовленнєвої комунікації і тактики спілкування.
13. Культура усного спілкування медиків: загальні вимоги та жанрово- видові особливості.
14. Мовні засоби підсилення комунікативної виразності
15. Полеміка у спілкуванні.
16. Співвідношення вербальних і невербальних сигналів у спілкуванні.
17. Структура публічного виступу. Вибір теми.
18. Позначення структурних частин виступу. Місце важливої інформації.
19. Види планів виступу.
20. Анотування наукового джерела. Види анотацій.
21. Мовленнєві, стилістичні, композиційні і комунікативні принципи презентації.
22. Фонетичні особливості української мови. Орфоепічні та акцентуаційні норми.
23. Лексичне різноманіття української мови.
24. Узгодження прикметника, прислівника, дієприслівника, дієприкметника з іншими членами речення.
25. Особливості вживання службових частин мови в мовленні медика.
26. Складні речення як важливий компонент мовленнєвої компетентності медика.
27. Специфіка організації простих речень.
28. Форми та функції ділового спілкування.
29. Суржик та літературна норма.
30. Мовне зубожіння та вульгаризація мовлення.
31. Ефективність мовних засобів для культури мови медика.

32. Стильова доречність та мовленнєва ситуація.
33. Мовна стійкість як ключова риса національномовної особистості.
34. Вербальна терпимість і вербальна агресія медика.
35. Стратегії підвищення мовленнєвої компетентності медика.
36. Комунікативні бар'єри, їх види й способи подолання.
37. Мовна норма та її порушення у професійній діяльності лікаря: граматичний рівень.
38. Мовна толерантність людини.
39. Культура ведення фахових засідань у фахових установах.
40. Унікальність синтаксису української мови та необхідність дотримання синтаксичних норм.

3.3. Контрольні питання

1. Яка роль мови у суспільстві?
2. Які функції мови ви знаєте?
3. Які лексичні одиниці ви знаєте?
4. Що таке термінознавство?
5. Які групи медичної термінології ви знаєте?
6. Що таке мовне кліше?
7. Що таке лексикографія?
8. Які стилі української мови ви знаєте?
9. Які ознаки наукового стилю знаєте?
10. Що таке мовленнєвий етикет?
11. Які є форми організації дискусії?
12. Що таке стаття?
13. Які є джерела збагачення медичної термінології?
14. Що таке формуляр документа?
15. Як оформляються цитати?
16. Як оформляються посилання?
17. Які типи медичної документації ви знаєте?
18. Які індивідуальні та колективні форми професійного спілкування?
19. Що таке документ?
20. Що таке спілкування?
21. Які частини мови ви знаєте?
22. Як пошукова діяльність працівника медичної установи впливає на рівень його мовленнєвої компетенції?
23. Які особливості узгодження іменника та числівника ви знаєте?
24. Як дієслово та його поєднується з іншими частинами мови?
25. Які особливості вживання службових частин мови в мовленні медика?
26. Як правильно організувати прості речення?
27. Як правильно організувати складні речення?
28. Які мовні засоби є найбільш ефективними для культури мовлення медика?
29. Які форми та функції ділового спілкування ви знаєте?

30. Які різновиди компресії тексту вам відомі?

3.4. Індивідуальні завдання (затверджений на засіданні кафедри перелік з визначенням кількості балів за їх виконання, які можуть додаватись, як заохочувальні):

Не передбачено навчальним планом

3.5. Правила оскарження оцінки

Відповідно до «Положення про апеляцію результатів підсумкового контролю здобувачів освіти Харківського національного медичного університету», затверджено наказом ХНМУ від 30.09.2020 №252

Посилання:

http://www.knmu.kharkov.ua/index.php?option=com_content&view=article&id=1226%3A2013-03-25-12-07-55&catid=4%3A2011-05-04-07-20-12&Itemid=19&lang=uk

4. ПОЛІТИКА ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

(система вимог та правил поведінки здобувачів вищої освіти при вивченні компонента, зокрема реакція викладача на невчасно виконані завдання, пропущені заняття, поведінку в аудиторії, вимог щодо медичного одягу, тощо, окремо зазначити доступність та умови навчання для осіб з особливими освітніми потребами).

Вимоги до освітнього компонента

Очікується, що здобувачі вищої освіти відвідуватимуть усі практичні заняття. Якщо вони пропустили заняття, необхідно відпрацювати його (згідно з графіком на інформаційному стенді кафедри).

Письмові та домашні завдання треба виконувати повністю та вчасно, якщо в здобувачів вищої освіти виникають запитання, можна звернутися до викладача особисто або за електронною адресою, яку викладач/-ка надасть на першому практичному занятті.

Під час практичного заняття здобувачам вищої освіти рекомендовано робити конспект заняття та зберігати достатній рівень тиші. Ставити запитання викладачеві/-чці – це абсолютно нормально.

Практичні заняття

Активна участь під час обговорення в аудиторії, здобувачі вищої освіти мають бути готовими детально розбиратися в матеріалі, ставити запитання, висловлювати свою точку зору, дискутувати. Під час дискусії важливі:

- повага до колег,
- толерантність до інших та їхнього досвіду,
- сприйнятливність та неупередженість,
- здатність не погоджуватися з думкою, але шанувати особистість опонента/-ки,

- ретельна аргументація своєї думки та сміливість змінювати свою позицію під впливом доказів,
- я-висловлювання, коли особистість уникає непотрібних узагальнень, описує свої почуття й формулює свої побажання з опорою на власні думки та емоції,
- обов'язкове знайомство з першоджерелами.

Вітається творчий підхід у різних його проявах. Від здобувачів вищої освіти очікується зацікавленість в участі в міських, всеукраїнських та міжнародних конференціях, конкурсах та інших заходах із предметного профілю.

Охорона праці

На першому занятті з освітнього компонента буде роз'яснено основні принципи охорони праці шляхом проведення відповідного інструктажу. Очікується, що кожен та кожна повинні знати, де найближчий до аудиторії евакуаційний вихід, де знаходиться вогнегасник, як ним користуватися, тощо.

Поведінка в аудиторії

Основні «так» та «ні»

Здобувачам вищої освіти важливо дотримуватися правил належної поведінки в університеті. Ці правила є загальними для всіх, вони стосуються також і всього професорсько-викладацького складу та співробітників/-ць, і принципово не відрізняються від загальноприйнятих норм.

Під час занять дозволяється:

- залишати аудиторію на короткий час за потреби та з дозволу викладача;
- пити безалкогольні напої;
- фотографувати слайди презентацій;
- брати активну участь у ході заняття (див. Академічні очікування від студенток/-ів).

заборонено:

- їсти (за виключенням осіб, особливий медичний стан яких потребує іншого – у цьому випадку необхідне медичне підтвердження);
- палити, вживати алкогольні та навіть слабоалкогольні напої або наркотичні засоби;
- нецензурно висловлюватися або вживати слова, які ображають честь і гідність колег та професорсько-викладацького складу;
- грати в азартні ігри;
- наносити шкоду матеріально-технічній базі університету (псувати інвентар, обладнання; меблі, стіни, підлоги, засмічувати приміщення й території);
- галасувати, кричати або прослуховувати гучну музику в аудиторіях і навіть у коридорах під час занять.

5. АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ

Кафедра української мови, психології та педагогіки підтримує нульову толерантність до плагіату. Від здобувачів вищої освіти очікується бажання постійно підвищувати власну обізнаність у академічному письмі. На перших заняттях проводитимуться інформаційні заходи щодо того, що саме вважати плагіатом та як коректно здійснювати дослідницько-науковий пошук.

6. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Базова

1. Кацавець Р. С. Українська мова: усна і писемна (ділове спрямування): навчальний посібник. К.: Алерта, 2020. – 264 с.
2. Бацевич Ф. С. Основи комунікативної лінгвістики: навчальний посібник для ЗВО. К.: Видавничий центр «Академія», 2022. – 240 с.
3. Семенюк О. А., Паращук В. Ю. Основи теорії мовної комунікації: навчальний посібник для ЗВО. К.: Видавничий центр «Академія», 2021. – 240 с.
4. Абрамович С., Чікарьова М. Мовленнєва комунікація: навчальний посібник. К.: Видавничий дім Дмитра Бураги, 2021. – 460 с.
5. Єщенко Т. А. Мовленнєва комунікація лікаря: практикум. Львів: ЛНМУ, 2024. – 102 с.
6. Єщенко Т. А. Мовленнєва комунікація лікаря: вправи і завдання для самостійної роботи студентів практикум. Львів: ЛНМУ, 2024. – 84 с.
7. Шутак Л. Б. Культура усного спілкування медичного працівника: [навчальний посібник для студентів закладів вищої медичної освіти] / Л. Б. Шутак, Г. В. Навчук. – Чернівці: Видавництво БДМУ, 2021. – 177 с.

Допоміжна

1. Микитюк О. Р. Сучасна українська мова: самобутність, система, норма: навчальний посібник. 2-ге вид., доповн. Львів: Вид-во Львів. політехніки, 2021. – 440 с.
2. Кавера Н. В. Практикум з риторики: навчальний посібник для ЗВО. К.: Кондор, 2021. – 178 с.
3. Кубрак О. В. Етика ділового та повсякденного спілкування: навчальний посібник для ЗВО. Суми: Університетська книга, 2021. – 222 с.
4. Куньч З, Городиловська Г., Шмілик І. Риторика: навчальний посібник для ЗВО. Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2021. – 496 с.

7. ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

1. <https://2019.pravopys.net>
2. <https://mozdocs.kiev.ua/?nav=8>
3. http://nbuv.gov.ua/j-pdf/shpkhir_2013_4_28.pdf
4. <https://study.ed-era.com/uk/courses/course/4768>
5. <https://study.ed-era.com/uk/courses/course/1696>
6. <https://ukr-lifehacks.ed-era.com>
7. <https://emova.org.ua>
8. <https://eduhub.in.ua/courses/suchasna-ukrajinska-mova>

9. <https://uied.org.ua/2022/02/5158/>
10. <https://yedyni.org>
11. <https://courses.ed-era.com/courses/EdEra/u102/U102/about>

8. ІНШЕ

Корисні посилання:

1. Положення про запобігання, попередження та врегулювання випадків, пов'язаних із сексуальними домаганнями й дискримінацією в ХНМУ
http://files.knmu.edu.ua:8181/upload/redakt/doc_uchproc/polog-sex.doc
 2. Положення про академічну доброчесність та етику академічних взаємовідносин у Харківському національному медичному університеті
 3. http://files.knmu.edu.ua:8181/upload/redakt/doc_uchproc/polog_ad_etyka_text.pdf
 4. Порядок проведення занять з поглибленого вивчення студентами Харківського національного медичного університету окремих дисциплін понад обсяг навчального плану
http://files.knmu.edu.ua:8181/upload/redakt/doc_uchproc/nak-poriad-pogl-vyv-dysc.docx
 5. Положення про Комісію з академічної доброчесності, етики та управління конфліктами ХНМУ
http://files.knmu.edu.ua:8181/upload/redakt/doc_uchproc/polog_komis_a_d_text.pdf
 6. Положення про визнання результатів неформальної освіти в Харківському національному медичному університеті
http://files.knmu.edu.ua:8181/upload/redakt/doc_uchproc/polog_neform_osv.pdf
 7. Інклюзивна освіта:
 8. http://www.knmu.kharkov.ua/index.php?option=com_content&view=article&id=7108%3A2021-03-10-14-08-02&catid=12%3A2011-05-10-07-16-32&Itemid=33&lang=uk
 9. Академічна доброчесність:
 10. http://www.knmu.kharkov.ua/index.php?option=com_content&view=article&id=2520%3A2015-04-30-08-10-46&catid=20%3A2011-05-17-09-30-17&Itemid=40&lang=uk
 11. http://files.knmu.edu.ua:8181/upload/redakt/doc_uchproc/kodex_AD.docx
- Онлайн-ресурси для самоперевірки:**
1. Тренажер з правопису української мови – <https://webpen.com.ua>
 2. Онлайн-ресурс «Неправильно – правильно» – <http://nepravylno-pravylno.wikidot.com>
 3. Онлайн-ресурс «Як пишеться?» – <https://yak-pyshetsya.com>
 4. Тестування рівня володіння українською мовою – <https://mojamova.in.ua/exam/testuvannya-z-ukrainskoi-movi>